

PASJONAT LITURGII

BIULETYN PROJEKTU "Z PASJI DO LITURGII"

*z pasji
do liturgii*

GRADUALE SIMPLEX NA OKRES ADWENTU

*Melodie wykonuje
o. Karol Cetwiński OSB*

TEOLOGIA PREFACJI ADWENTOWYCH

*Teologię prefacji przybliży
Dawid Makowski*

ADAPTACJA RYTU RZYMSKIEGO W MEKSYKU

Omażwia ją Tomasz Sudol

ILE TRZEBA POŚCIĆ PRZED KOMUNIĄ ŚW.?

*Odpowiada kanonista
ks. dr Marcin Kołodziej*

ADWENT W RYCIU BIZANTYJSKIM

*Obszernie opisuje
Dominika Kovačević-Younes*

WIARA W ŚWIĘTYCH OBCOWANIE

Przybliży ją Ewa Chybin

DODATEK:

**POMOCE LITURGICZNE
DOTYCZĄCE MSZY ROKU
JUBILEUSZOWEGO!**

Skład i redakcja:

Natalia Woroniecka

Opracowanie:

Dawid Makowski

Autorzy:

Dominika Kovačević-Younes

Dawid Makowski

Ewa Chybin

Ks. Dorian Figotuszka

Ks. Marcin Kołodziej

O. Karol Cetwiński OSB

Tomasz Sudoł

Szata graficzna:

Projekt "Z pasji do liturgii"

Grafiki użyte w tym biuletynie pochodzą ze strony "Pixbay.com".

© Projekt "Z pasji do liturgii"

e-mail: kontakt@zpasjidoliturgii.pl

Zielona Góra 2024

ISSN: 978-83-962216-4-3

SPIS ZAWARTOŚCI

Słowo koordynatora.....	4
Adaptacja rytu rzymskiego w Meksyku.....	6
Graduale Simplex na Advent.....	7
Adwentowe melodie psalmów.....	8
Nowości wydawnicze.....	9
Wiara w świętych obcowanie.....	11
Ile trzeba pościć przed Komunią?.....	13
Teologia prefacji adwentowych.....	15
Adwent w rycie bizantyjskim.....	17
Pomoce liturgiczne na Advent.....	20
Dodatek.....	21

SŁOWO KOORDYNATORA

Wkroczyliśmy w Okres Adwentu, będący szczególnym czasem roku liturgicznego, do którego przygotowywały nas ostatnie tygodnie Okresu Zwykłego. Już w nich dało się odczuć to isticie eschatologiczne przesłanie tekstów liturgicznych. Dzięki nim niejako “poczuliśmy” klimat Adwentu, w którym teraz trwamy.

Jako wspólnota Kościoła oczekujemy w tym roku nie tylko ponownego przyjścia na ziemię Chrystusa, nie tylko świąt Narodzenia Pańskiego, ale także rozpoczęcia Roku Jubileuszowego, którego hasłem przewodnim będzie nadzieja. W świecie, który zdaje się coraz bardziej zapominać o Bogu, ta cnota jest bardzo potrzebna. Doświadczenie nadziei, wynikającej z misterium paschalnego Chrystusa, pozwala bowiem optymistycznie spojrzeć w przód, dostrzegając dobra, które Bóg przygotował wierzącym w Niego.

Liturgia Adwentu obfituje w dynamikę pomiędzy prośbą o łaskę a jej udzieleniem. Prorok Izajasz, który towarzyszy nam w tym świętym czasie, podkreśla, że Bóg spełnia swoje obietnice. To, co nigdyś zapowiedział w ogrodzie rajskim przy grzechu pierwszych ludzi, tego też potem dokonał. Jako chrześcijanie jesteśmy ludźmi nieustannego adwentu, ponieważ oczekujemy Jego przyjścia w chwale, wiedząc, że Bóg kiedyś przyjdzie, bo nam to obiecał.

W niniejszym pierwszym numerze naszego biuletynu liturgicznego chcielibyśmy więc skupić się na tym, co przez ostatnie lata prezentowaliśmy Wam podczas Okresu Adwentu, wraz z przedstawieniem nowych treści. Na dalszych kartach tej publikacji znajdziecie ciekawe teksty naszych autorów, którzy poruszyli dla Was zarówno zagadnienia adwentowe, jak i różne inne. Jako że rozpoczniemy niedługo Rok Jubileuszowy, w dodatku zamieściliśmy dla Was przepisy obrzędowe tego czasu. Mamy nadzieję, że lektura tych treści pozwoli Wam lepiej przeżyć ten czas radosnego oczekiwania na przyjście Pana oraz bezpośrednio przygotować się do inauguracji Roku Jubileuszowego.

Dobrego czasu Adwentu!

Dawid Makowski

Koordinator projektu
“Z pasji do liturgii”

AKTUALNOŚCI

*z pasji
do liturgii*

ADAPTACJA RYTU RZYMSKIEGO W MEKSYKU

TOMASZ SUDOŁ

Poniżej przedstawione zmiany nie mają zmienić wymowy rytu rzymskiego, a jedynie dopuścić inne kulturowo gesty w pewnych momentach Mszy świętej. W tym wypadku – dla jednej diecezji, chociaż episkopat Meksyku starał się o rozszerzenie tego na resztę kraju. Wszystko jednak wskazuje na to, że po wielu latach od soborowej konstytucji o liturgii, a także od instrukcji “Varietates Legitimae” Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, można się spodziewać akceptacji dla większej liczby lokalnych inkulturacji rytu rzymskiego, oprócz do niedawna jedynej – rytu zairskiego.

Kard. Felipe Arizmendi, biskup senior San Cristóbal de Las Casas (Meksyk) poinformował w swoim artykule na portalu *Exaudi* o aprobachie Dykasterii Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów dla adaptacji liturgicznych w tej diecezji, dla lokalnych ludów Tselal, Tsotsil, Ch’ol, Tojolabal.

Zgoda została wydana 8 listopada, dzięki niej te zwyczaje lokalne stały się liturgią Kościoła, ważną i godziwą.

**To dopiero drugi przykład
zaakceptowania lokalnej inkulturacji
rytu rzymskiego w tak znacznym stopniu.**

Wśród dodatków istnieją takie elementy jak rytualny taniec na ofiarowanie, na czas modlitwy wiernych oraz na dziękczynienie po Komunii – nie w formie folkloru, a prostych ruchów całego zgromadzenia, monotonnych, kontemplacyjnych, w rytmie tradycyjnej muzyki.

Ponadto zezwolono, aby jedna, dwie lub trzy kobiety okadzały wiernych na mszy, zamiast księdza. Kiedy on nakłada i błogosławi kadzidło, ona/one okadzają ołtarz, obrazy, Ewangeliarz, służbę liturgiczną i wiernych, nie za pomocą klasycznej kadzielnicy, ale za pomocą właściwej dla ich kultury.

Ta zmiana, jak stwierdził kardynał, nie ma charakteru feministycznego, a kulturowy – w tamtejszej kulturze okadzanie zazwyczaj przypada kobietom.

Wreszcie ostatnią dużą zmianą jest pozwolenie aby świecki mężczyzna bądź świecka kobieta, o nienaganej moralności – lokalnie czasem nazywani principal/a, prowadzili określone części modlitwy wspólnotowej – czy to na początku mszy, w ramach wprowadzenia wiernych do celebracji, czy to wymienienie intencji i prośby o przebaczenie, lub w modlitwie wiernych między słowami wprowadzającymi a końcowym podsumowaniem ze strony księdza, ewentualnie po komunii w ramach dziękczynienia, przed modlitwą po komunii wziętą z formularza danej mszy.

Nie ma to jednak oznaczać, że ksiądz nie ma przewodniczyć zgromadzeniu liturgicznemu. Taka wybrana osoba świecka nie modli się we własnym imieniu, a raczej w imieniu całego zgromadzenia.

GRADUALE SIMPLEX NA ADWENT

O. KAROL CETWIŃSKI OSB

Od jakiegoś czasu publikujemy na naszych łamach nagrania oraz nuty Graduału Prosteego. Jednakże pada tutaj ważne pytanie: po co? Otóż jest to wyjście naprzeciw oczekiwaniom Soboru Watykańskiego II (1962-1965), którzy w Konstytucji o Liturgii Świętej zawarli życzenie, aby wierni potrafili śpiewać części stałe także po łacinie. W tym celu zresztą powstał Graduał Prosty, który zgodnie z życzeniem dokumentu soborowego miał zawierać w sobie prostsze śpiewy gregoriańskie. W ten sposób księga ta jest przeznaczona do użytku w mniejszych kościołach. Wypada bowiem zachowywać użycie Graduału Rzymskiego w większych kościołach, gdyż jest on nieocenionym skarbem śpiewów liturgicznych liturgii rzymskiej.

Graduale Simplex - Tempus Adventus

autor: Z pasji do Liturgii

Playlista · 12 filmów · 75 wyświetleń

Zachęcamy do skorzystania z materiałów, przygotowanych przez o. Karola Cetwińskiego OSB [...więcej](#)

▶ Odtwórz wszystkie

MATERIAŁY
DOSTĘPNE
NA NASZYM YT!

ADWENTOWE MELODIE PSALMÓW

KS. DORIAN FIGOŁUSZKA

Na Adwent przygotowaliśmy dla Was także melodie psalmów responsoryjnych, sukcesywnie pojawiających się na naszym kanale na YT. Chcemy w ten sposób wyjść na przeciw tym muzykom, którzy szukają inspiracji do urozmaicenia repertuaru liturgicznego o nowe, zatwierdzone melodie, przeznaczone w sposób szczególny do wykonania w Adwencie.

PSALMY ADWENTOWE

Adwentowe melodie psalmów ...

autor: Z pasji do Liturgii

Playlista · 9 filmów · 84 wyświetlenia

Zachęcamy do skorzystania z materiałów, przygotowanych przez ks. Dorian Figoluszkę.

Odtwórz wszystkie

MATERIAŁY
DOSTĘPNE
NA NASZYM YT!

NOWOŚCI WYDAWNICZE

REDAKCJA

Poniżej znajdziecie wybrane nowości wydawnicze, dotyczące dziedziny liturgii.

1. Cooper Adam G., *Boski eros. Liturgiczna teologia ciała*, WAM, Kraków 2024
2. Corbon Jean, *Liturgia ze źródła*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2024
3. Makowski Dawid, *Między "starą" a "nową" liturgią. Studium nad reformą liturgii rzymskiej w pierwszej fazie odnowy liturgicznej (1964-1967)*, Wydawnictwo Miles, Kraków 2024
4. Maria Renata od Chrystusa, *Psalmy w liturgii. Adwent i okres Bożego Narodzenia*, Dębogóra, Dębogóra 2024
5. Pałęcki Waldemar, *Chrystus w liturgicznym „tu i teraz”*, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2024
6. Porosło Krzysztof, *Bierzmowanie – Sakrament inicjacji i misji*, Baptysterium, Kraków 2024

ARTYKUŁY

*z pasji
do liturgii*

WIARA W ŚWIĘTYCH OBCOWANIE

EWA CHYBIN

Wiele razy w ciągu naszego życia wymawiamy słowa ze Składu Apostolskiego, z najwcześniejszego wyznania wiary. Zapewne zdarzyło się nam czynić to machinalnie, bez namysłu, bez refleksji. A tymczasem zawarte są tam niezatarte, najistotniejsze prawdy naszej wiary. Jedną z nich jest enigmatyczne sformułowanie jawiące się jako nie do końca zrozumiałe, a mianowicie – „świętych obcowanie”. Czy chodzi tutaj o to, że święci żyją wśród nas? A może o fakt ich przeszłego kroczenia po tej ziemi?

Skupmy się więc na określeniu istoty tych dwóch, teoretycznie prostych słów, które prawdopodobnie zostały dodane do “Symbolum Apostolorum” ok. IV/V w. przez biskupa Nicetasa z Remezjany.

Aby w pełni zrozumieć sens tego wyrażenia, trzeba nam na początku skupić się na jego podstawach biblijnych. Żeby zachować jasność – na żadnej karcie Pisma Świętego nie znajdziemy dosłownego określenia „świętych obcowanie”. Natomiast warto zaznaczyć, że aż 19 razy w Nowym Testamencie występuje greckie słowo *koinonia*, co zostało przełożone na język łaciński jako *communio*, a na polski – jako „wspólnota” lub „współuczestnictwo”/„współudział”. *Koinonia* w pojmowaniu św. Pawła Apostoła, ma swoje korzenie w powołaniu do komunii przez Boga Ojca (por. 1Kor 1,9). W Liście do Rzymian Paweł zaznacza, iż ma na myśli wspólnotę „powołanych przez Boga, umiłowanych świętych” (Rz 1,7), wspólnotę istniejącą niejako przez Chrystusa, z Chrystusem i w Chrystusie.

Skoro Paweł do opisanego tego wykorzystuje obraz Jezusa – Głowy, to oznacza, że w owej *koinonii* wszyscy wierzący w Syna Bożego tworzą jedno, Mistyczne Ciało, jako że zostali ochrzczeni w jednym Duchu. Według Pawła z Tarsu jest to również współuczestnictwo wyznawców Chrystusa w głoszeniu Ewangelii i w łasce z tego wypływającej (por. Flp 1,4-7). Nie ulega więc wątpliwości, że w *communio*, jako wszyscy ochrzczeni, mamy też udział w szeroko pojętych zbawczych dobrach i owocach wynikających z bycia członkiem Ciała Chrystusowego.

To ostatnie pozwoliło Tomaszowi z Akwinu, w XIII w., niejako połączyć sformułowanie „świętych obcowanie” z następującym po nim w Credo „grzechów odpuszczeniem”. Może to oznaczać, że *koinonia*, komunია świętych, umożliwia członkom Kościoła uwolnienie z ich grzechów w ramach współuczestnictwa w zbawczych dobrach, między innymi w sakramentach świętych, w jakich realnie funkcjonuje i działa moc Męki Chrystusa. Akwinata sugeruje to także w dość lakonicznym zdaniu, iż **jako członkowie wspólnoty wierzących, mamy prawo do korzystania ze zbawczych dóbr**, jakich dokonali wszyscy święci w Kościele, „(...) ponieważ tworzymy jedno”.

Również Apokalipsa św. Jana, czyli ostatnia w kolejności księga Nowego Testamentu, dostarcza nam cennych informacji na temat „świętych obcowania”. Zarówno w Liście do Hebrajczyków, jak i we wspomnianej księdze Objawienia, Kościół jawi się jako miasto Boże, miasto żywe, czyli niebieskie Jeruzalem (por. Hbr 12, Ap 3). Co więcej, nie jest to jedynie komunია ludzi pielgrzymujących po tej ziemi – przeciwnie, to wspólnota zarówno ich, jak i chrześcijan, którzy cieszą się już oglądaniem Boga w niebie:

A wszelkie stworzenie, które jest w niebie i na ziemi, i pod ziemią, i na morzu, i wszystko, co w nich przebywa, usłyszałem, jak mówiło: "Zasiadajcemu na tronie i Barankowi błogosławieństwo i cześć, i chwała, i moc, na wieki wieków!" (Ap 5,13)

Ten fragment jasno ukazuje nam, że świętych obcowanie to nic innego jak jedność Kościoła pielgrzymującego na ziemi i wszystkich mieszkańców wieczności w niebie, a zatem nie ograniczamy się w tej kwestii jedynie do rzeczywistości doczesnej, widzialnej. Fundament udziału w owych rzeczach świętych czy też wspólnocie dóbr stanowi oczywiście Eucharystia – **podstawa niewidzialnej, acz niezwykle istotnej komunii między uczestnikami liturgii.**

Benedykt XVI jeszcze jako kardynał Joseph Ratzinger tłumaczył to na podstawie symboliki chleba. Jeśli chodzi o zwykły pokarm, to jest on wchłaniany przez ludzkie ciało, przez organizm biologiczny. Tymczasem z Chlebem eucharystycznym, Pokarmem na życie wieczne jest zgoła inaczej – to On w pewnym sensie pochłania człowieka, ogarnia go całego i przemienia jego duszę, sprawiając swoją mocą, że ów człowiek staje się integralną częścią już nie jedynie ziemskiej rzeczywistości, lecz także tej niebieskiej, zakrytej przed ludzkimi, zawodzącymi zmysłami. **Siłą rzeczy, poprzez spożywanie Ciała Pańskiego, osoba wierząca łączy się w komunii nie tylko ze swoim Stwórcą, ale i z całym Kościołem uczującym przy jednym stole eucharystycznym.**

Ponadto warto zatrzymać się na moment nad kwestią „świętych obcowania” w słowach Roberta Bellarmina. Ten żyjący w XVI/XVII w. włoski święty wyjaśniał to w ten sposób, iż w komunii świętych uczestniczy jeszcze szerszej pojęty Kościół – walczący (łac. *militans*), Kościół podlegający oczyszczeniu, oczekujący na przyjęcie do nieba (łac. *purgans*) oraz Kościół triumfujący, złożony ze zbawionych (łac. *triumphans*).

Można powiedzieć, iż poszczególne „stany” – pielgrzymowania, oczekiwania i triumfu – **są ze sobą złączone przez miłość Bożą, która nieustannie pragnie świętości człowieka**, mimo iż nie jest ona potrzebna samemu Stwórcy do istnienia.

Liturgia Kościoła wielokrotnie przypomina nam o tym, że podczas jej sprawowania włączamy się w rzeczywistość niebiańską. Według kard. Ratzingera, dobrze pojęty śpiew w liturgii jest przyłączeniem się do wszystkich chórów aniołów, co ukazuje choćby *Sanctus*.

Wołanie Kościoła pielgrzymującego po ziemi w sprawowaniu świętych obrzędów, połączone z wystawiającym Boga śpiewem niebian, nie ogranicza się wyłącznie do murów danej świątyni. Przeciwnie, rozciąga się poza czas i przestrzeń.

Gdy z aniołami i Wszystkimi Świętymi wychwalamy Pana, trwamy wspólnie przed Jego najświętszym obliczem, choć tu, na ziemi, nie mogą Go jeszcze ujrzeć nasze oczy. Są z nami wówczas też ci, którzy jeszcze oczekują na wejście w bramy nieba i są poddawani oczyszczeniu.

Wbrew temu, co mogłoby nam się wydawać, oczekujący w czyścicu nie są samotni – towarzyszy im cała wspólnota Kościoła świętego: Kościół pielgrzymujący wspomaga ich ziemską modlitwą, natomiast święci przychodzą z pomocą swoim wstawiennictwem przed Bogiem. **W ten sposób, choć przekracza to granice ludzkiego pojmowania, wszyscy uczestniczymy w procesie ich oczyszczenia, które jest możliwe dzięki przebaczającej, podnoszącej miłości Stwórcy do stworzenia**

Zatem świętych obcowanie nie dotyczy wyłącznie doczesności i faktu kroczenia błogosławionych po tej ziemi. Ta prawda wiary sięga daleko ponad to, co po ludzku logiczne. Skłania nasze dusze ku temu, co niewidzialne, ku rzeczywistości niebieskiej, a jednocześnie przypomina o jedności Kościoła – zarówno tego, który jeszcze pielgrzymuje do wiecznego Jeruzalem, jak i tego, który oczyszcza się przed dostaniem się do nieba oraz Kościoła cieszącego się już laurem zwycięstwa w nieskończonej bliskości Boga.

ILE TRZEBA POŚCIĆ PRZED KOMUNIA ŚW.?

KS. MARCIN KOŁODZIEJ

Praktyka postu eucharystycznego w Kościele katolickim polega na obowiązku powstrzymania się przynajmniej na godzinę przed przyjęciem Komunii świętej od spożywania jakiegokolwiek pokarmu i napoju, z wyjątkiem wody i lekarstwa (kan. 919 § 1 KPK).

Jednak Jezus Chrystus udzielił Komunii świętej swoim Apostołom podczas uczty, zatem nie mieli oni obowiązku zachowania postu eucharystycznego. Skąd więc się wzięła praktyka takiego postu w Kościele?

Prawo odnośnie do sakramentów zostało zdefiniowane dopiero przez Apostołów i ich kolejnych następców, zresztą zgodnie ze słowami tzw. prymatu św. Piotra: *Cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie* (Mt 16, 19). **Jednak te przepisy nie wzięły się znikąd i mają swoje źródło oraz bogatą historię.** Ich celem było zabezpieczyć rzeczywistość Najświętszej Eucharystii, a w tym konkretnym przypadku przede wszystkim rozróżnić pokarm doczesny od pokarmu niebiańskiego.

Dekret Soboru Jerozolimskiego, o którym czytamy w *Dziejach Apostolskich* przewidywał wprawdzie nakładanie na wyznawców Chrystusa jedynie zobowiązań absolutnie koniecznych (Dz 15, 22-35). Jednak już św. Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian zwracał uwagę na szacunek w kontekście przyjmowania Eucharystii, gdy przestrzegał, aby każde spotkanie o charakterze liturgicznym budowało świętość Kościoła: *Tak więc, gdy się zbieracie, nie ma u was spożywania Wieczery Pańskiej. Każdy bowiem już wcześniej zabiera się do własnego jedzenia, i tak się zdarza, że jeden jest głodny, podczas gdy drugi nietrzeźwy. Czyż nie macie domów, aby tam jeść i pić? Czy chcecie znieważać Boże zgromadzenie? (...) Czy będę was chwalił? Nie, za to was nie chwale!* (1 Kor 11, 20-22).

Podobną praktykę, o której pisał św. Paweł potępił w III wieku św. Cyprian z Kartaginy, który postulował, aby uczyli braterskie czyli agapy wyraźnie oddzielić od sprawowania Eucharystii.

Natomiast św. Augustyn w IV wieku mówił już o konieczności przyjmowania Komunii świętej na czczo. W wiekach średnich nie przywiązywano zbyt dużej uwagi do postu eucharystycznego, a to z tego powodu, że ograniczano się podczas Eucharystii do oglądania Hostii lub przyjmowania jej jedynie w Komunii duchowej czy pragnienia.

Dopiero w XV i XVI wieku powszechną stała się praktyka zachowywania przedmiotowego postu od północy aż do momentu przyjęcia w ciągu dnia podczas Mszy świętej Komunii eucharystycznej.

Dyscyplinę odnośnie do postu eucharystycznego złagodniono dopiero w XX wieku, kiedy coraz powszechniejsze stało się przyjmowanie Komunii świętej. Papież Pius XII skrócił post eucharystyczny do trzech godzin przed przyjęciem Komunii sakramentalnej i stwierdził, że woda nie łamie tego postu. Papież Paweł VI natomiast złagodził go do jednej godziny i polecił, aby chorzy oraz opiekujący się nimi powstrzymali się od spożywania posiłków chociaż na kwadrans przed przyjęciem Komunii świętej.

Obecnie na kartach Katechizmu Kościoła katolickiego jesteśmy zachęceni, aby należycie przygotować się do przyjęcia Eucharystii i tym samym zachować ustanowiony w tej materii post

Bowiem także postawa zewnętrzna, gesty i czynności są wyrazem szacunku wobec Boga i radości ze spotkania z Nim (KKK 1387). I taka też jest idea postu eucharystycznego, aby osoba wierząca mogła przygotować się do owocnego udziału we Mszy świętej.

Natomiast powstrzymanie się od pokarmów i napojów zaspokajających potrzeby naszego życia biologicznego, ma uświadomić nam, że oto niebawem będziemy przyjmowali pokarm i napój, które wzmacniają nasze życie duchowe. Norma prawna sformułowana w słowach, aby post eucharystyczny zachować przynajmniej na godzinę przed przyjęciem Komunii (kan. 919 §1 KPK) oznacza, że tę godzinę można potraktować jako niezbędne minimum i w miarę możliwości wydłużyć czas postu eucharystycznego.

Z zachowania postu eucharystycznego zwolnieni są ci kapłani, którzy danego dnia po sprawowaniu pierwszej Mszy świętej muszą z racji duszpasterskich celebrować drugą lub trzecią. Wówczas po pierwszej lub po drugiej Mszy świętej mogą spożyć posiłek, nawet jeśli przed kolejnym przyjęciem Komunii świętej nie zachodziłby odstęp przynajmniej jednej godziny (kan. 919 §2 KPK).

Ponadto spod obowiązku zachowania postu eucharystycznego w określonym wymiarze wyjęte są osoby w podeszłym wieku lub chore oraz opiekujące się nimi (kan. 919 §3 KPK).

Jednak i te zachęca się, aby w miarę możliwości zachowały stosowne skupienie i modlitwę w celu lepszego przygotowania się do przyjęcia Chrystusa w Eucharystii.

TEOLOGIA PREFACJI ADWENTOWYCH

DAWID MAKOWSKI

Embolizm prefacyjny jest tą częścią liturgii, która zawiera w sobie szczególnie motyw dziękczynienia, zanoszony do Ojca przez Syna w Duchu Świętym. Często wierni nie zwracają na niego uwagi, co jest błędem, gdyż zawiera on w sobie ważne treści, które poniżej zostały przybliżone.

On przez pierwsze przyjście w ludzkiej naturze spełnił Twoje odwieczne postanowienie, a nam otworzył drogę wiecznego zbawienia. On ponownie przyjdzie w blasku swej chwały, aby nam udzielić obiecanych darów, których czuwając, z ufnością oczekujemy.

”

Pierwsza prefacja adwentowa wskazuje na dwa przyjścia Chrystusa, więc nic dziwnego, że dzieli się tak na część związaną z przyjściem w ludzkiej naturze, tj. poprzez Wcielenie, jak i na część eschatologiczną. Najpierw mówi się o tajemnicy Wcielenia: *On przez pierwsze przyjście*. Pierwsze przyjście Chrystusa nastąpiło „w pełni czasu” (Ga 4, 4), a więc w dniach ostatecznych (por. Hbr 1, 1). **Ten, który od wieków istniał w postaci Bożej, stał się człowiekiem, gdyż człowiek nie potrafił dostrzec Boga w Jego istocie.**

Wówczas Niewidziany stał się Widzialnym (por. Kol 1, 15), pouczając o Bogu Ojcu, którego nikt nie widział (por. J 1, 18). Ludzie dostrzegli Boga przez Chrystusa (por. J 14, 9), który przyjął ludzkie ciało, aby zbawić człowieka.

I PREFACJA ADWENTOWA

W ten sposób urzeczywistniło się odwieczne postanowienie Ojca, który już w raju zapowiedział, że pokona diabła: „Ono zmiążdży ci głowę, a ty zmiążdżysz mu piętę” (Rdz 3, 15). O Chrystusie zostało bowiem napisane, że pełni wolę Ojca (por. Ps 40, 8; Łk 22, 42). Można tu dostrzec, że prefacja mówi o dwóch naturach Chrystusa, gdyż słowa: *On przez pierwsze przyjście w ludzkiej naturze*, odnoszą się do człowieczeństwa Chrystusa, podczas gdy o Bóstwie mówi się tak: *spełnił Twoje odwieczne postanowienie*. Dlaczego tego dokonał? **Uczył to z miłości.** Dzięki niej otworzył drogę wiecznego zbawienia dla tych, których odkupił, gdyż odnowił godność człowieka[6]. Odtąd człowiek ma żyć „ku chwale Jego majestatu” (Ef 1, 12). Tylko wówczas może się on spodziewać otrzymania od Boga daru życia wiecznego, gdy Chrystus ponownie przyjdzie w blasku swej chwały. Jak to się jednak stanie? Na głos Archanioła z nieba zstąpi Pan, aby przeprowadzić sąd (por. 1 Tes 4, 15-17). Głos ten zbudzi zmarłych leżących w ziemi (por. Ps 67, 34). Dobrzy zostaną wezwani do życia wiecznego w niebie, źli zaś zostaną ukarani (por. J 5, 28-29).

Oczekując przyjścia Chrystusa, wierni czuwają, ponieważ dzień Pański przyjdzie niespodziewanie (por. Mt 25, 6). Nakaz czuwania podał ludziom sam Jezus: „Czuwajcie więc, bo nie znacie dnia ani godziny” (Mt 25, 13). **W owym czasie Bóg ukaże swoją chwałę, bo rozjaśni ciemności i odkryje wszystko, co świat miał ukrytego** (por. Mt 10, 26).

Dlatego właśnie mówi się: *przyjdzie w blasku swej chwały*. O owym blasku wspomina Izajasz, gdy pisze o dniu pełnym światła (por. Iz 60, 19), a Jan doświadcza Światłości Pana oświecającej Jeruzalem Nowe (por. Ap 22, 5). **Wierni Kościoła nie mają bać się tego dnia, lecz z ufnością oczekiwać tej chwili, bo sam Pan powiedział, aby się wówczas nie trwożyli, lecz podnieśli swe głowy** (por. Łk 21, 28). Przyjście Chrystusa daje bowiem odkupienie, gdyż dobrzy pójdą na wieczne szczęście w domu Pańskim.

Dlatego Kościół dziękuje w świętym hymnie Ojcu za to, że raczył postać na świat swego Syna, by Ten zbawił człowieka i raczył stać się Pośrednikiem, dzięki któremu wszyscy mają do Niego dostęp (por. Ef 2, 18).

II PREFACJA ADWENTOWA

*„Jego przepowiadali wszyscy Prorocy,
Dziewica Matka oczekiwała z wielką
miłością, Jan Chrzcziciel zwiastował Jego
przyjście i ogłosił Jego obecność wśród ludu.
On pozwala nam z radością przygotować się
na święta Jego Narodzenia, aby gdy
przyjdzie, znalazł nas czuwających
na modlitwie i pełnych wdzięczności”*

Druga prefacja adwentowa odnosi się w sposób szczególny do tajemnicy Wcielenia. Ten hymn dziękczynienia odnosi się do zbawienego przyjścia Chrystusa.

Kapłan mówi: *Jego przepowiadali wszyscy Prorocy*, ponieważ ma tu na myśli prorocтва mesjańskie: Daniel głosił przybycie Władcy-Pomazańca (por. Dn 9, 25); Micheasz wspominał o Betlejem jako o miejscu narodzin Chrystusa (por. Mi 5, 1-2); Zachariasz przepowiedział cenę, za jaką Judasz wydał Mistrza (por. Za 11, 12-13); Psalmista zapowiedział sposób śmierci Jezusa (por. Ps 22; 34, 20); Izajasz przewidział poczęcie Syna przez Dziewicę (por. Iz 7, 14); Natan przepowiedział Dawidowi wzbudzenie potomka, który będzie królował (por. 2 Sm 7, 12); Balaam dostrzegł zaś Gwiazdę z Jakuba (por. Lb 24, 17). **Przed wszystkim zaś sam Bóg już w raju zapowiedział wyzwolenie człowieka z mocy grzechu** (por. Rdz 3, 15).

Na Niego *Dziewica Matka oczekiwała z wielką miłością*, ponieważ przyjęła słowo powiedziane jej od Pana (por. Łk 1, 45). Mówi się tutaj o Dziewicy, ponieważ Chrystus począł się z Ducha Świętego, a przyjął ciało z Maryi. Matką zaś jest dlatego, że dała Synowi ciało (por. Ga 4, 4). **To cudowne poczęcie i narodzenie pozostawiło Maryję czystą, gdyż została ona dziewicą.**

Oczekiwała ona z *wielką miłością* na tego, o którym Elżbieta powiedziała: „Błogosławiony jest owoc Twojego łona” (Łk 1, 42). Mówi się tu o wielkiej miłości, gdyż jej celem jest miłowanie Boga i bliźniego (por. Mt 22, 36-40). Maryja zaś miłowała Boga, którego Syna porodziła, bo jest napisane, że zachowywała i rozważała w swym sercu wszystkie słowa (por. Łk 3, 19). **Kontemplacja zaś jest uczynkiem miłości.**

Miał w niej udział także Jan Chrzcziciel, który dostrzegając Chrystusa dzięki łasce Ducha Świętego, rzekł: „Oto Baranek Boży, który gładzi grzech świata” (J 1, 29). On bowiem *zwiastował Jego przyjście*, gdy zapowiadał, że przyjdzie mocniejszy od niego samego, który ochrzci ludzi „Duchem Świętym i ogniem” (Łk 3, 11). Ten prorok *ogłosił Jego obecność wśród ludu*, gdy obwieścił, że widzi Syna Bożego (por. J 1, 34). Jest on dlatego tak istotny, ponieważ stał się pierwszym głosicielem Dobrej Nowiny. **Tak, jak dawniej Jan zapowiadał przyjście Zbawiciela, tak teraz Ten, który nigdy przyjął ciało z Najświętszej Matki, daje wiernym możliwość przygotować się na święta Jego Narodzenia.**

Jak to czyni? Przede wszystkim przez Kościół, który poucza swoich wiernych o tajemnicy Narodzenia Pańskiego, wskazując na radość nocy betlejemskiej (por. Łk 3, 10). Mówi się przy tym o czuwaniu na modlitwie oraz o wdzięczności. W tych słowach ukazuje się, że nieustannie trzeba czuwać, o czym mówi Apostoł: „Bądźcie trzeźwi! Czuwajcie!” (1 P 5, 8). Wspomina się o tym o modlitwie, bo kto prawdziwie się modli, nie zgrzeszy. Zgrzeszył zaś Herod, który nie czuwał, ani nie modlił się, ani nie był wdzięczny, lecz bojąc się utraty władzy, dopuścił się grzechu, gdy wymordował niemowlęta (por. Mt 2, 16-18).

Człowiek odkupiony przez śmierć Chrystusa, poprzez którą otrzymał pokój i jedność z innymi oraz z Bogiem, musi być bowiem wdzięczny Bogu (por. Kol 3, 15). Do tego wzywa powyższa prefacja, ukazująca misterium Wcielenia i Narodzenia Pańskiego.

ADWENT W RYCIĘ BIZANTYJSKIM

DOMINIKA KOVAČEVIĆ-YOUNES

W rycie bizantyjskim okres przygotowawczy do świąt Narodzenia Chrystusa (25 grudnia) i Objawienia Pańskiego (6 stycznia) nazywa się Świętą Czerdziesiątką lub Postem Bożonarodzeniowym. U Słowian wschodnich można się spotkać również z określeniem „Post Filipowy”, jako że zaczyna się on dzień po święcie tego apostoła (14 listopada). U prawosławnych anglojęzycznych i nie tylko popularna jest również nazwa „Adwent”. Trwa on 40 dni, czyli zazwyczaj 6 niedziel. Obydwie liczby nie są przypadkowe: czterdziesiątka to w Biblii zawsze okres przygotowawczy do zbawczego wydarzenia, a często także to spotkania Objawiającego się Boga – ot, choćby Mojżesz pościł 40 dni przed otrzymaniem Bożych przykazań na górze Synaj. Szóstka to z kolei tysiąclecia oczekiwania i stopniowego przygotowywania się ludzkości, a zwłaszcza Narodu Wybranego, na przyjście Mesjasza. Ta idea stopniowego przygotowania i objawiania się Boga w Adwencie rytu bizantyjskiego jest wręcz przewodnia, o czym zaraz się przekonamy.

Najpierw jednak warto zaznaczyć, iż jest to okres zdecydowanie postny – dzięki oczyszczeniu siebie mamy otworzyć zmysły cielesne i duchowe na ponowne spotkanie z Rodzącym się i Objawiającym się Bogiem. **Stąd też w tym czasie nie spożywa się mięsa i nabiału, zaś rybę je się tylko w niektóre dni – w zależności od tradycji oraz uzgodnień z ojcem duchowym, wygląda to różnie, ale minimum to nie spożywanie ryby w środy i piątki oraz przez ostatnie 5 dni postu.**

Poza rozpoczęciem postu pokarmowego, początek Adwentu w rycie bizantyjskim nie jest zaznaczony wyraźnie pod względem liturgicznym – tylko w niektóre dni, jeśli nie ma wspomnienia świętego bardziej czczonego lokalnie, na nabożeństwach cyklu dobowego pojawiają się pewne elementy wielkopostne: na jutrzni dni powszednich (czyli od poniedziałku do piątku włącznie) hymn Bóg i Pan, i objawił się nam zastępuje się śpiewem alleluja z wersetami *Od godzin nocnych duch mój czuwa przed Tobą, Boże*, i bywa czytana wielkopostna modlitwa św. Efrema Syryjczyka z pokłonami do ziemi.

Również Post Bożonarodzeniowy nie ma raczej własnego koloru liturgicznego – większość dni to złoty, tylko w dane święta zmienia się na inny kolor, zależnie od okazji; bywają jednak lokalne tradycje, mające własne praktyki.

Jednakże brak liturgicznego zaznaczenia postu to pozorne wrażenie – Cerkiew zachęca swoich wiernych, by uważnie wstuchiwali się w czytania i hymny liturgiczne. Wówczas Post Bożonarodzeniowy, podobnie jak Wielki Post, nie przychodzi nagle... Po pierwsze, już po święcie Podwyższenia Krzyża codziennie czytana jest Ewangelia św. Łukasza, który dokładnie opisał wypadki poprzedzające Narodziny Chrystusa oraz samo to wydarzenie. Po drugie, od 8 listopada – święta archanioła Michała i pozostałych Mocy Bezcielesnych – słyszymy katabasja (ostatnie zwrotki kanonu) święta Wprowadzenia Bogurodzicy. Po trzecie, w wigilię postu wspominamy apostoła Filipa, który powiedział: *Znaleźliśmy Tego, o którym pisał Mojżesz w Prawie i Prorocy – Jezusa, syna Józefa z Nazaretu (J 1, 44) oraz to sławetne zdanie: Przyjdź i zobacz! (J 1, 46)*, które jest dewizą tego całego postu, i będzie się przewijać w hymnografii przedświątecznego Bożego Narodzenia oraz samego okresu świątecznego. **To są pierwsze stopnie Adwentu. Potem przychodzi post cielesny.**

Kolejne stopnie to rzesza ważnych świętych wspominana w tym czasie – są to ci nowotestamentowi, ważni w kontekście nadejścia Mesjasza-Wcielonego Syna Bożego i nauczania o Nim, jak choćby ewangelista Mateusz (16 listopada), apostoł Andrzej (30 listopada), Jan Damasceński (4 grudnia) czy Spiridon Cudotwórca (12 grudnia).

Ale to też jedyny okres w roku, gdy ryt bizantyjski niemalże dzień po dniu wspomina postaci Starego Testamentu, które utorowały drogę Chrystusowi: proroka Abdiasza (19 listopada), proroka Nahuma (1 grudnia), proroka Habakuka (2 grudnia), proroka Sofoniasza (3 grudnia), 9 grudnia (prorokini Anny), prorokini Miriam (13 grudnia), proroka Aggeusza i pramatki Rut (16 grudnia), proroka Daniela, Trzech Młodzieńców oraz sędzi Debory (17 grudnia).

Ponadto dwie ostatnie niedziele przed Bożym Narodzeniem są poświęcone odpowiednio Praojcom i Pramatkom oraz Ojcom i Matkom – tzn. przodkom Chrystusa w ciele jak i wszystkich tych, którzy przygotowali Izrael, a zatem całe człowieczeństwo, na Wcielenie Syna Bożego; mają one bogatą hymnografię oraz specjalne czytania na Liturgii, Niedziela Praojców: Kol 3,4-11 i Łk 14,16-24 zaś Niedziela Ojców: Mt 1, 1-25 i Hbr 11, 9-10; 17-23; 32-40.

W tradycji arabskiej Niedzielę Ojców z racji tego, że czyta się w nią Rodowód Jezusa, nazywa się również Niedzielą Rodowodu – wynika to także z rytów syriackich. **Tu już widać, iż w rycie bizantyjskim poza tymi dwoma ostatnimi niedzielami nie ma specjalnych na ten czas – czytania są zgodne według cyklu po święcie Podwyższenia Krzyża, zaś hymnografia według oktoichu, tj. cyklu od Niedzieli Przewodniej (drugiej po Passze).** Ostatnia sobota przed świętem Narodzenia Chrystusa ma także swoje czytania: Ga 3,8-12 i Łk 13,19-29; nie ma ona jednak własnej hymnografii.

Jak zaznaczono, Adwent w rycie bizantyjskim ma charakter kolejnych stopni, na wzór Historii Zbawienia.

I tak, po jego rozpoczęciu, najpierw nic nie słyszymy o narodzinach Mesjasza. Taka pierwsza wzmianka pojawia się 21 listopada – od święta Wprowadzenia Bogurodzicy do Świątyni już przez cały post słyszymy jako katabasja te Bożonarodzeniowe, rozpoczynające się od słynnego sformułowania: Chrystus się rodzi, wystawiajcie! Chrystus z niebios, spotykajcie! W niektórych tradycjach następnym krokiem jest śpiew od 26 listopada (czyli po zakończeniu święta Wprowadzenia) aż do Wigilii włącznie kontakionu przedświęcia Bożego Narodzenia: Dzisiaj Dziewica podążyła do groty...Potem, w dni wybranych świętych – których dokładnie, to zależy od lokalnej tradycji – na wieczerni i jutrzni śpiewa się wybrane hymny przedświęcia Bożego Narodzenia, które co raz mocniej zapowiadają niesamowite narodziny w Betlejem. **Dwie ostatnie niedziele – Praojców i Ojców – to potęgują.**

Istotnym momentem jest również święto Poczęcia Bogurodzicy przez Sprawiedliwych Joachima i Annę obchodzone 9 grudnia. Wreszcie przychodzi okres przedświęcia – w przypadku różnych świąt jest to raczej jeden dzień, lecz Narodzenie Pańskie – podobnie jak późniejsze Objawienie Pańskie – ma ich więcej.

Owe przedświęcie rozpoczyna się 20 grudnia. **Wówczas zaczyna się ściślejszy post, a hymnografia w melodiach, strukturze i tekstach nawiązuje do... Wielkiego Tygodnia:** 20 grudnia to Wielki Poniedziałek, 21 grudnia to Wielki Wtorek lub Wielka Środa (zależnie od tradycji lokalnej), 22 grudnia to Wielki Czwartek, 23 i 24 grudnia to Wielki Piątek i Wielka Sobota w jednym, a zwłaszcza 24 grudnia będący Wigilią, która właściwie jest czymś więcej niż przedświęciem i ma bardzo szczególny cykl nabożeństw, wymagający osobnego omówienia; tego dnia obowiązuje post ścisły (tj. nic nie spożywa się do wieczora, zaś po zmroku potrawy nie pochodzenia zwierzęcego).

W ten sposób mamy dojść do spotkania z Nowonarodzonym i Objawionym Bogiem, Jezusem Chrystusem, co jest naszą Zimową Paschą...

Tradycje Cerkwi lokalnych oraz pobożność ludowa wykształciły również specjalne nabożeństwa i obyczaje, jak np. regularne czytanie paraklesis (tj. kanonu modlitewnego) do Bogurodzicy, albo też wersji specjalnie przygotowanej na Post Bożonarodzeniowy.

W tradycji greckiej istnieje zwyczaj 40 codziennych Boskich Liturgii, w trakcie których wierni mogą się wzmocnić poprzez przyjęcie Eucharystii, a świat uświęcić dzięki szczególnym modlitwom za niego.

Z kolei w arabskiej tradycji powstał specjalny wariant wielkiego powieczera na ten post, które jest analogiczne w strukturze, melodiach i tekstach do wielkopostnego wielkiego powieczera dni powszednich, choć oczywiście część tekstów jest inna, ponadto czytana jest Ewangelia.

W tradycji serbskiej ponadto aż trzy ostatnie niedziele przed Bożym Narodzeniem mają szczególny charakter, i każda z nich skupia się na innym członku rodziny: dziecko-matka-ojciec. Niektóre narody i grupy etniczne wytworzyły również kolędy nie tylko na czas dwunastu świątecznych dni od Bożego Narodzenia do Objawienia Pańskiego włącznie, lecz także i na święta przypadające w okresie Postu Bożonarodzeniowego, jak np. na dzień apostoła Andrzeja (zwłaszcza w Rumunii), św. Barbary czy św. Mikołaja, a także te bazujące na hymnach przedświęcia – wśród tych ostatnich można znaleźć kompozycje bardzo współczesne, np. sir Johna Tanvera Today the Virgin opierające się na kontakionie przedświęcia Narodzenia Pańskiego.

POMOCE LITURGICZNE

*z pasji
do liturgii*

POMOCE LITURGICZNE NA ADWENT

NIEDZIELE
ADWENTU

- Kolorem szat liturgicznych jest fiolet*.
- Mszę św. sprawuje się ze specjalnego formularza mszalnego**.
- Można zastosować IV formę aktu pokuty.
- Nie odmawia się Chwała.
- Odmawia się Wierzę.
- Prefacją mszalną jest pierwsza prefacja adwentowa (do 16 grudnia włącznie) lub druga (w dniach od 17 do 24 grudnia).
- Odmawia się I lub III Modlitwę Eucharystyczną.
- Można odmówić uroczyste błogosławieństwo w Okresie Adwentu.

* W III Niedzielę Adwentu można użyć koloru różowego.

** Każda niedziela ma swój formularz

- Kolorem szat liturgicznych jest biel.
- Mszę św. sprawuje się ze specjalnego formularza mszalnego.
- Odmawia się Chwała.
- Odmawia się Wierzę.
- Prefacją mszalną jest prefacja o Niepokalanym Poczęciu NMP.
- Można odmówić I lub III Modlitwę Eucharystyczną*.
- Można odmówić uroczyste błogosławieństwo o Najświętszej Maryi Pannie.

* Występuje wspomnienie tajemnicy dnia.

UROCZYŚĆ
NIEPOKALANEGO
POCZĘCIA NMP

UWAGA!

W tym roku celebracja II Niedzieli Adwentu, wypadającej w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP, ulega poniższym zmianom*:

- Obowiązują normy Mszy z Uroczystości (poza dalszymi zmianami)
- Jako drugie czytanie odczytuje się perykopę z II Niedzieli Adwentu
- W homilii nawiązuje się do okresu adwentu
- W modlitwie powszechnej powinno mieć miejsce przynajmniej jedno wezwanie adwentowe
- Modlitwą końcową oracji powszechnej staje się kolekta II Niedzieli Adwentu

* Postanowienie Konferencji Episkopatu Polski na mocy zezwolenia z dnia 9 kwietnia 2013 roku (Prot. 39/13/L).

Konferencja Episkopatu Polski, *Zarządzenie w sprawie Mszy wotywnych*, Warszawa 1971:

W dni powszednie Adwentu jedną Mszę świętą wotywną "Rorate" z prefacją o N. Maryi Pannie, albo z drugą prefacją adwentową.

W tych Mszach wotywnych można odmawiać hymn "Chwała na wysokości Bogu"; nie odmawia się natomiast wyznania wiary.

MSZA
RORATNIA

Więcej pomocy liturgicznych na naszej stronie internetowej!

DODATEK

*z pasji
do liturgii*

OBRZĘDY ROKU JUBILEUSZOWEGO

DAWID MAKOWSKI (OPR.)

Zachęcamy do skorzystania z naszych pomocy liturgicznych na rok jubileuszowy. Składają się one z dwóch części.:

- 1) Pierwszej, odnoszącej się do obrzędu otwarcia roku jubileuszowego, dokonywanego w katedrach i konkatedrach;*
- 2) Drugiej, dotyczącej używania nowych formularzy mszalnych.*

Formularz mszalny Roku Jubileuszowego

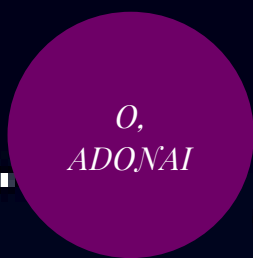
1. Kolorem szat liturgicznych jest kolor dnia lub okresu liturgicznego (*Msza święta na rok jubileuszowy*, s. 10).
2. Mszę św. sprawuje się ze specjalnego formularza mszalnego, wybierając jedną spośród trzech zaproponowanych form (Tamże, s. 10-18).
3. Sprawowanie Mszy z jednego spośród powyższych formularzy jest dozwolone w każdy dzień poza: Uroczystościami, Niedzielami, Świątami, dniami Wielkiego Tygodnia i Triduum Paschalnego, Oktawą Wielkanocną, dniami Adwentu od 17 do 24 (włącznie), Oktawą Narodzenia Pańskiego, Wspomnieniem wszystkich wiernych zmarłych i Środą Popielcową (Tamże, s. 10).
4. Można odczytać czytania własne formularza, co jednak nie może mieć miejsca w Okresach Adwentu, Narodzenia Pańskiego, Wielkiego Postu i Wielkanocnego (Tamże, s. 10).
5. Spośród form aktu pokuty, wybierając jego trzeci wariant, można skorzystać z przedstawionych nowych propozycji wezwań tropów (Tamże, s. 21).
6. Modlitwą powszechną może być ta, przedstawiona w obrzędach roku jubileuszowego (Tamże, s. 22).
7. Prefacją mszalną jest prefacja przypisana do formularza (Tamże, s. 10-18).
8. Można odmówić I, II lub III Modlitwę Eucharystyczną (IGMR, nr 365).
9. Zależnie od wybranego formularza, należy odmówić modlitwę nad ludem (Tamże, s. 10-18).

1. Dniem sprawowania tego obrzędu ma być Niedziela Świętej Rodziny, przypadająca 29 grudnia 2024 r. (*Obrzęd otwarcia roku jubileuszowego w Kościołach partykularnych*, nr 1).
2. Obrzęd sprawuje się jedynie w kościołach katedralnych i konkatedralnych. O ile Mszy w katedrze przewodniczy biskup diecezjalny, o tyle Mszy w konkatedrze może przewodniczyć specjalny delegat biskupa miejsca (Tamże, nr 2).
3. Formą Mszy jest liturgia wspólnotowa biskupa diecezjalnego, w której biorą udział koncelebransi, diakoni, akolici, lektorzy i inni ministranci (Tamże, nr 3).
4. Obrzęd rozpoczyna się w pobliskim kościele, z którego wyruszy procesja (Tamże, nr 6).
5. Kolorem szat liturgicznych jest biel (Tamże, nr 18).
6. Biskup przewodniczy obrzędowi w kapie koloru białego (Tamże, nr 18).
7. Na początku biskup wraz z usługującymi podąża do kościoła, gdzie rozpocznie się procesja. Gdy oni przybędą, śpiewa się hymn jubileuszowy albo odpowiednio inną pieśń (Tamże, nr 17).
8. Biskup zwrócony w kierunku ludu wzywa do uczynienia znaku krzyża i pozdrawia wiernych przewidzianą formułą (Tamże, nr 20).
9. Następnie celebrans wygłasza zachętę do wiernych, aby ci wychwalali Boga, wybierając spośród dwóch przedstawionych wariantów tychże wezwań (Tamże, nr 21).
10. Po wygłoszeniu tych wezwań, biskup przemawia krótko do wiernych, wygłaszając słowa obecne w obrzędzie (Tamże, nr 22).
11. Następnie przewodniczący wygłasza modlitwę (Tamże, nr 23).
12. Kolejnym obrzędem, celebrowanym w kościele, z którego wyruszy procesja, jest odczytanie Ewangelii (J 14, 1-7), czego dokonuje diakon (Tamże, nr 24).
13. Po Ewangelii następuje chwila milczenia. Po niej lektor odczytuje fragmenty Bulli ogłaszającej Jubileusz Zwyczajny (Tamże, nr 25).
14. Gdy lektor zakończy odczytywanie słów Bulli, biskup nakłada kadzidło do kadzielnicy. Diakon natomiast wzywa do wyruszenia procesji, wypowiadając słowa obecne w obrzędzie (Tamże, nr 26).
15. Do katedry/konkatedry wyrusza procesja w następującym kształcie: usługujący z dymiącą kadzielnicą, akolita z krzyżem pomiędzy dwoma usługującymi z zapalonymi świecami lub pochodniami, diakon niosący Ewangeliarz, biskup przewodniczący obrzędowi, koncelebransi, pozostali usługujący i wierni (Tamże, nr 27).
16. Jeżeli procesja ma miejsce po zmroku, można użyć świec lub pochodni, trzymany przez zgromadzonych wiernych (Tamże, nr 17).
17. Krzyż niesiony w procesji ma być znaczący dla diecezji pod kątem historyczno-artystycznego punktu widzenia lub pod kątem pobożności wiernych. Dopuszcza się sytuację, w której – ze względu na jego gabaryty – musi go nieść kilka osób (Tamże, nr 9).
18. Podczas procesji śpiewa się psalmy (Ps 15; Ps 84; Ps 118; Ps 122; Ps 136), albo litanię do Wszystkich Świętych (Tamże, nr 11).
19. Przed wejściem do katedry procesja wchodzi przez główne drzwi po czym się zatrzymuje tak, by celebrans był na progu katedry. Biskup przyjmuje krzyż i go podnosi, zwraca się do ludu i śpiewa aklamację: „Witaj krzyżu Chrystusa, jedyna nadziejo nasza”, na co lud odpowiada: „Ty jesteś naszą nadzieją, nie doznamy zawodu na wieki”. Można wykorzystać także inną, podobną aklamację (Tamże, nr 12 i 27).
20. Następnie procesja podąża do chrzcielnicy, a wierni zajmują miejsce w kościele (Tamże, nr 28).
21. Przy chrzcielnicy biskup dokonuje pobłogosławienia wody chrzcielnej (Tamże, nr 28).
22. Następnie bierze on kropidło, czyni znak krzyża na sobie, kropi koncelebrę, posługujących i lud. Dokonuje tego w ten sposób, iż idąc przez nawę katedry, poprzedzany jest krzyżem i Ewangeliarzem (Tamże, nr 29).
23. W tym czasie śpiewa się antyfonę „Pokrop mnie”, albo inny odpowiedni śpiew (Tamże, nr 29).
24. Następnie biskup oddaje kropidło i udaje się do prezbiterium. Tam też zdejmuje kapę i przywdziewa ornat. Diakon natomiast umieszcza w tym czasie Ewangeliarz na ołtarzu, a usługujący krzyż przy ołtarzu, na miejscu bardzo eksponowanym (Tamże, 30).
25. Potem celebrans przybywa do ołtarza, całuje go i okadza wraz z krzyżem (Tamże, 30).
26. Po powrocie na miejsce przewodniczenia, biskup wygłasza hymn „Chwała”.
27. Dalej liturgia odbywa się tak, jak zwykle. Czytaniem i formularz mszalny pochodzi z dnia Święta Świętej Rodziny.

*O,
SAPIENTIA*

17 grudnia

*O,
ADONAI*

18 grudnia

*O,
RADIX*

19 grudnia

*O,
CLAVIS*

20 grudnia

*O,
ORIENS*

21 grudnia

*O,
REX*

22 grudnia

ERO

*O,
EMMANUEL*

23 grudnia

CRAS

WIELKIE ANTYFONY ADWENTOWE

VENI . . .

. . . EMMANUEL!

*z pasji
do liturgii*